

NATURA 2000-GEBIED: 062 WILLINKS WEUST
VERSLAG VELDBEZOEK DD. 29 JUNI 2019

Aanwezig namens Provincie:
Aanwezig namens Terreinbeheerder:

Overige aanwezigen:
Datum bezoek:

26 juni 2019

Doel

Het jaarlijkse PAS-veldbezoek heeft als doel om de vinger aan de pols te houden m.b.t. zichtbare ontwikkelingen van de stikstofgevoelige habitattypen in het Natura 2000-gebied. Centraal staat daarbij de vraag of er ontwikkelingen zijn die afwijken van datgene waar in de gebiedsanalyse van uit is gegaan. Als voorbereiding op het veldbezoek is de beheerder gevraagd naar eerder waargenomen signalen uit het veld. Daarnaast zijn de gebiedsanalyse en het verslag met aandachtspunten van vorig jaar doorgenomen. Vorig jaar zijn vooral de boshabitattypen beoordeeld. Dit jaar lag de focus op de korte vegetaties. Zowel de terreinen van Staatsbos-beheer als van de particuliere eigenaar zijn bezocht.

Bevindingen

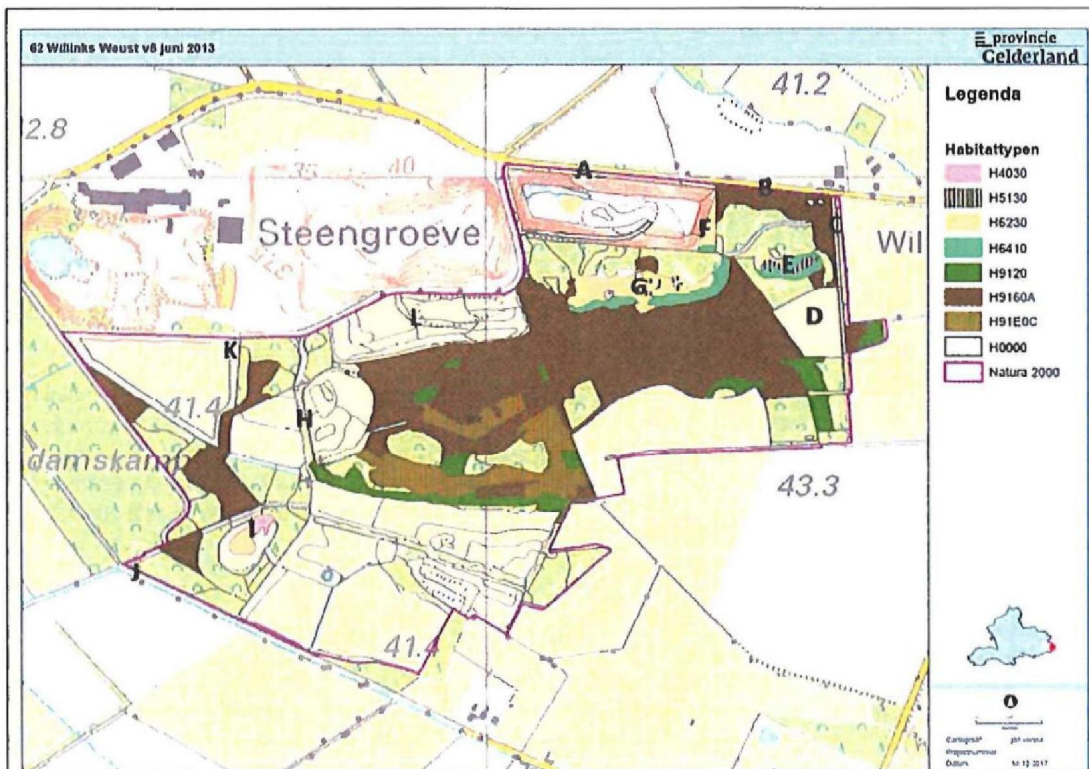
Status uitvoering PAS-maatregelen & PAS-procesmonitoring

Er zijn nog geen PAS-maatregelen uitgevoerd, de maatregelen zijn uitgewerkt (GGOR 2.5 is definitief) en worden vanaf dit najaar uitgevoerd.

Vanaf de Grote Weust (**locatie G**) is een monitoringstransect aangelegd in zuidelijke richting door het bos, over het te ontwikkelen schraalland tot de weg. Langs het transect is een aantal peilbuizen geplaatst en voorzien van diver (continue meting van de grondwaterstanden). Daarnaast de water- en bodemkwaliteit, typische soorten en de vegetatieontwikkeling gemonitord. Op vergelijkbare wijze worden de andere Natura 2000-gebieden gemonitord, maar elk gebied is maatwerk waardoor de monitoringsstrategieën wel wat van elkaar afwijken. De nulmeting is gedeeltelijk uitgevoerd. De bosranden zijn in het voorjaar van 2019 geïnventariseerd, binnenkort wordt de nulmeting flora en vegetatie (in het kader van SNL) uitgevoerd in de korte vegetaties. Het bos langs het PAS-procesmonitoringstransect wordt in het voorjaar van 2020 geïnventariseerd.

Habitattypen

Alle habitattypen zijn bezocht. Op de habitattypenkaart zijn de locaties aangegeven die hieronder worden toegelicht.

Jeneverbesstruwelen (H5130)

Het habitattype Jeneverbesstruweel, vorm met hondsroos, komt verspreid voor in de Grote en Kleine Weust (**locatie E en G**). Bij veldbezoeken in voorgaande jaren is naar voren gekomen dat verjonging beperkt is, hiervoor is Staatsbosbeheer bezig met het uitwerken van PAS-maatregelen gericht op stimuleren van verjonging (M2b strooisel verwijderen, M2d drukbegrazing en M3 zaaien). Op dit moment zijn op de Kleine Weust drie kiemplantjes waargenomen. Vooral de gesloten vegetatiemat lijkt belemmerend te werken. De voorgenomen maatregelen om de bosranden opener te maken en de Weusten met elkaar te verbinden dragen waarschijnlijk positief bij aan mogelijkheden voor de verjonging van jeneverbes (meer licht, open bodem). Daarnaast gaat Staatsbosbeheer experimenteren met kleinschalig plaggen rondom de meest vitale jeneverbesstruiken. Ook worden de struwelen uitgedund door sporkehout, berk en Amerikaanse vogelkers te verwijderen. Bramen en rozen blijven juist staan, omdat ze wezenlijk onderdeel uitmaken van dit vegetatietype. Kieming van bessen vindt in een ruime zone plaats rond de jeneverbessen, deze zone wordt echter tevens jaarlijks gemaaid. Om te voorkomen dat de kiemplanten worden weggemaaid, is hier aandacht voor nodig voorafgaand aan de maaibeurt door de planten te markeren.

Heischraal grasland (H6230) & Blauwgrasland (H6410)

De PAS-maatregelen die vanaf najaar 2019 worden uitgevoerd houden onder andere in dat diverse voormalige landbouwgronden worden omgevormd tot natuur waarbij habitattypen Heischraal grasland en Blauwgrasland worden uitgebreid (zie verslag vorig jaar). De toplaag of de laag met opgebrachte grond wordt verwijderd. De Grote Weust (**locatie G**), Kleine Weust (**locatie E**), "Nieuwe Weust" (**locatie D**, nog te ontwikkelen) en het graslandje bij **locatie F** worden met elkaar verbonden door corridors van 10-20 m breed te creëren in het tussengelegen bos. Daarnaast is voor het hele Natura 2000-gebied de PAS-maatregel M4a Periodiek teruggedringen van oprukkende bosranden uitgewerkt tot een 'bosrandendocument'. Het doel is om overmatige beschaduwing te voorkomen en om bladinvall te verminderen ten behoeve van de kwaliteit van de schraallanden. Ten behoeve daarvan worden oprukkende bosranden teruggedrongen en een mantel-zoomvegetatie ontwikkeld. Het ontwikkelen van bosranden is waar mogelijk gefaseerd om flora en fauna van bossen (en bosranden) hersteltijd te geven. Grote delen worden op korte termijn gelijktijdig uitgevoerd om beschadiging

van de nieuw te ontwikkelen schraallanden te voorkomen.

Vorig jaar is bij **locatie F** geconstateerd dat de bodem was beschadigd door het maaien. Op dit moment ziet de vegetatie er goed uit en wordt aanpassen van het maaibeheer niet noodzakelijk geacht.

Locaties M en N behoren tot de percelen waarvoor uitbreiding van Blauwgrasland en/of Heischraal grasland is voorzien. Op **Locatie K** is in de noordoosthoek DDT aangetroffen in de grond waardoor de grond moet worden gesaneerd. Dat betekent dat diep moet worden afgegraven en op deze locatie waarschijnlijk niet de oude bestaande bodem kan worden gebruikt voor de start van nieuwe natuurontwikkeling. Op het perceel bij **Locatie L** is door Wageningen Environmental Research (WENR) een oude akker (smalle strook van west naar oost) ontdekt. Deze blijft behouden en wordt dus niet omgevormd naar Blauwgrasland/Heischraal grasland.

Ook de 'Ronde weide' (**locatie H**) wordt omgevormd naar schraalland. Er is een corridor voorzien vanuit het zuidoosten naar het 'Heitje Adamskamp' (Droge heide (H4030) en Heischraal grasland (H6230)) (M5a omvormen van bos naar schraalland t.b.v. corridors). Deze corridor wordt smaller uitgevoerd dan voorheen voorzien vanwege de aanwezigheid van een oude bosgroeiplaats die door WENR is vastgesteld in 2018. Deze groeiplaats wordt gespaard. Tevens wordt een deel van het te verwijderen sparrenbosje in deze corridor voorlopig gespaard vanwege de aanwezigheid van een in 2019 gebruikt sperwernest.

Eiken-haagbeukenbossen (H9160A)

Het habitatype is bij dit veldbezoek niet uitgebreid beoordeeld, maar er zijn geen aandachtspunten ten opzichte van voorgaande jaren. Vorig jaar is genoemd dat een aantal essen langs de Steengroeveweg moeten worden gekapt in verband met de veiligheid (**locatie B**). Staatsbosbeheer pakt dat binnenkort op. Aandachtspunt hierbij is het voorkomen van bodembeschadiging bij de uitvoering.

De Vossenveldsbeek, die door het bos loopt, stond op de planning om verondiept te worden (M1a Hydrologisch herstel door aanpassing ontwateringssysteem). Door een combinatie van factoren (schade aan het bos bij werkzaamheden en het feit dat de Nieuwe Weust (**locatie D**) moet kunnen blijven afwateren) is besloten de beek te laten verlanden. Dit proces wordt gestimuleerd door op een aantal locaties in de beek stuwen te plaatsen die het water vasthouden. Naast de twee stuwen worden ook twee voordes en een duiker in de beek op de juiste hoogte gelegd die het water tegen gaan houden en de beek sneller zullen laten verlanden.

Beuken-eikenbossen met hulst (H9120)

Het habitatype is bij dit veldbezoek niet uitgebreid beoordeeld, maar er zijn geen aandachtspunten ten opzichte van voorgaande jaren.

Vochtige alluviale bossen (H91E0C)

Het habitatype is bij dit veldbezoek niet uitgebreid beoordeeld, maar er zijn geen aandachtspunten ten opzichte van voorgaande jaren.

Droge heiden (H4030)

Dit habitatype komt voor op 'Heitje Adamskamp' (**locatie I**). Er zijn geen aandachtspunten ten opzichte van voorgaande jaren. Er zijn geen PAS-maatregelen voorzien.

Overige waarnemingen

Tijdens het veldbezoek zijn in de bermsloot van de Steengroeveweg wederom dode kamsalamanders gevonden (**locatie A**) (net als in 2018). De beheerder (Staatsbosbeheer) geeft aan dat het complex is om een geschikte pomp te vinden. Ze hebben inmiddels wel een geschikte pomp gevonden. De provincie Gelderland geeft aan dat wanneer de financiering van de pomp een probleem vormt, de provincie hier mogelijk middelen voor beschikbaar kan stellen. Dit moet dan passen binnen de opdracht die aan SBB wordt gegeven voor de uitvoering van de herstelmaatregelen.

Conclusies 2019

1. Er zijn geen opvallendheden geconstateerd. De ontwikkeling van de stikstofgevoelige habitattypen in het gebied is conform de verwachting zoals beschreven in de PAS-gebiedsanalyse: de kwaliteit blijft gelijk, er is geen sprake van voor- of achteruitgang.
2. Alle PAS-maatregelen zijn uitgewerkt (GGOR 2.5 is definitief) en worden vanaf dit najaar uitgevoerd.

De overige conclusies zijn reacties op aandachtspunten die in 2017 en 2018 in het verslag zijn opgenomen.

Openstaande aandachtspunten 2017/2018 en stand van zaken n.a.v. veldbezoek 2019

3. 2018: Essentaksterfte geeft momenteel geen aanleiding tot bijplanten. Wel dienen zieke bomen langs de Steengroeveweg te worden gekapt met het oog op veiligheid.
2019: De essen langs de weg zijn nog niet gekapt maar Staatsbosbeheer is dit binnenkort van plan.
4. 2018: Interne maatregelen Staatsbosbeheer: Het is van belang dat voorafgaand aan het uitvoeren van de maatregelen een nulmeting wordt uitgevoerd, eventueel in het kader van reguliere SNL-vegetatie- en soortenkartering.
2019: De bosranden zijn al geïnventariseerd in 2019, binnenkort wordt de nulmeting flora en vegetatie (in het kader van SNL) uitgevoerd in de korte vegetaties. Het bos langs het PAS-procesmonitoringstransect wordt in het voorjaar van 2020 geïnventariseerd.
5. 2018: Maaien van de schraallanden blijft een uitdaging: extra maaien is van belang (M2c) maar onder natte omstandigheden is er kans op bodembeschadiging. Staatsbosbeheer verkent mogelijkheden voor de inzet van tractoren met gladde banden en (na)beweidings.
6. 2019: Het beheer van afgelopen jaar lijkt goed uit te pakken want de vegetatie ontwikkelt zich goed. Er is voor nu geen aanleiding tot het aanpassen van het huidige beheer (maaien met aangepast materiaal).
7. 2018: Staatsbosbeheer gaat na op basis van welke informatie het bos ten westen van de 'Ronde weide' is gekarteerd als habitatype. Daarmee kan beter worden ingeschat of het potenties heeft om zich te ontwikkelen tot goed ontwikkelde vorm van het habitatype Eiken-haagbeukenbossen.
2019: Dit is nog niet uitgezocht, het actiepunt blijft open staan.
8. 2018: Het is van belang dat er een korf o.i.d. om de inlaat van de pomp in de groeve te plaatsen, om te voorkomen dat kamsalamanders worden meegezogen in de pomp. Staatsbosbeheer onderneemt actie.
2019: Het is pas kort geleden gelukt om een geschikte pomp te vinden. Deze is zojuist besteld en wordt binnenkort geïnstalleerd. Staatsbosbeheer en provincie hebben contact over de financiering.
9. 2018: Provincie Gelderland is nog in gesprek met de particuliere eigenaar over het beheer van de gekapte bosrand in het oosten van het Natura 2000-gebied.
10. 2019: Het gesprek is nog niet geweest. De bosrand is meegenomen in het beheerplan voor alle bosranden in Willinks Weust. Dit plan wordt op korte termijn door provincie Gelderland besproken met de eigenaar.
11. 2017: Wat betreft de verjonging van jeneverbes gaat de beheerder (Staatsbosbeheer) mogelijkheden verkennen om het onderzoek/monitoring van de effectiviteit van de verschillende beoogde PAS-maatregelen te combineren met andere PAS-gebieden.
2019: Bij het veldbezoek van 2019 zijn op de Grote Weust inmiddels drie kiemplanten waargenomen. Op de Kleine Weust is geen verjonging bekend. Naar verwachting zal het herstellen van de bosranden een positieve invloed hebben op de verjonging van jeneverbes.

Dit verslag is vastgesteld door:

Handtekening
(datum)

23 sept. 2019

Handtekening
(datum)

7-10-2019
Provincie Gelderland